

1. Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutuminen

1.1 Eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonta

Vuonna 2023–2025 tehty eläinsuojelu- ja eläintautilainsäädännön mukaisten tarkastusten määrät näkyvät alla olevassa taulukossa. Kaikki vakavat epäilyyn perustuvat eläinsuojelukäynnit tehtiin tapauksen kiireellisyyden mukaan viimeistään noin kuukauden kuluessa epäilyilmoituksen saapumisesta, kiireelliset tapaukset nopeammin pääsääntöisesti saman viikon aikana tai jopa samana päivänä, tarvittaessa myös päivystyksessä kunnaneläinlääkärin toimesta. Kiireettömiä eläinsuojelukäyntejä ja eläinsuojelu- uusintatarkastuksia siirtyy työvoimatilanteen takia osittain myös vuodelle 2026. Eläinsuojeluilmoitusten määrä laski hieman vuodesta 2024.

Ns. määräaikaistarkastukset kohdentuvat eläinten hyvinvointilain 60 § mukaisiin ilmoituksenvaraisiin seura- ja harraste-eläinten pitopaikkoihin (esim. kennelit, hevestallit, eläinmyymälät ja eläinkaupat). Näiden kohteiden tarkastukset pyritään tekemään 4–5 vuoden välein. Vuonna 2025 näitä saatiin tehtyä suunnitelman mukaisesti kunnaneläinlääkäreiden toimesta.

Lemmikkieläinten kohdalla epäily kohdistui useimmiten eläimen pitopaikan tai pidon puutteisiin. Sairaana lemmikin asianmukainen hoito on laiminlyöty entistä useammin. Tuotantoeläinten eläinsuojeluepäilyissä syynä oli useimmiten pitopaikan ahtaus ja eläinten likaisuus. Tuotantoeläimiin kohdistuvien epäilyilmoitusten taustalla on usein tilalla tehty havainnot tai teuraseläinten huono kunto. Myös tuotantoeläimillä oli vuonna 2025 useampia eläinsuojeluilmoituksia, joiden taustalla oli sairaan eläimen hoidotta jättäminen tai myöhäinen hoidon aloittaminen.

Lemmikkien osalta tilanne korjaantui usein neuvonnalla tai määräyksellä ja lyhyellä määräajalla mutta myös lemmikkien osalta suuntauksena näyttäisi oleva tapausten pitkittyminen. Entistä useammin lemmikille on täytynyt etsiä kokonaan uusi pitopaikka tai se on jouduttu lopettamaan. Tuotantoeläinten osalta tilanteet usein pitkittyvät ja asian ratkaiseminen vaatii yleensä enemmän aikaa ja useamman tarkastuskäynnin samaan kohteeseen. Pitkittyneitä ja hankalia tapauksia on hoidettu yhteistyössä Itä-Suomen aluehallintoviraston ja poliisin kanssa mutta tapauksia on nyt pystytty paremmin hoitamaan loppuun asti myös omalla valvontaeläinlääkäritiimillä.

Vuoden 2025 aikana alueella oli useita työllistäviä nautakarjojen salmonellatapauksia ja niihin liittyviä näytteenottoja. Muut eläintauteihin liittyvät valvontatehtävät olivat pääsääntöisesti vastustus- ja kartoitusohjelmiin liittyviä tehtäviä ja valvottaviin eläintauteihin (esim. salmonella, EHEC, esikotelomätä, BKD, maedi-visna ja scrapie valvontaan) liittyviä tehtäviä. Alueelta lähetettiin tutkittavaksi useampia lintuinfluenssanäytteitä mutta tautia ei todettu. Alueella oli vuonna 2025 yksi Newcastlel tauti epäily joka lopulta kuitenkin osoittautui negatiiviseksi.

Valvontaa varten oli vuonna 2025 4,0 valvontaeläinlääkärin virkaa, lisäksi vuonna 2025 palkattiin myös valvontaeläinlääkäreille kesälomansijainen. Vasteajat sekä ensimmäisissä tarkastuksissa että uusintatarkastuksissa ovat pysyneet ennallaan.

Kaikki kiireelliset eläinsuojelu- ja eläntautivalvontatehtävät on kuitenkin saatu hoidettua. Eläinsuojelutapausten vakavuus on lisääntynyt koko ajan.

Valvontaeläinlääkäreitä on tällä hetkellä 4 henkilöä, joten praktikoiden tekemä eläinsuojeluvalvonta on vähäistä ja painottuu kiireellisiin päivystystapauksiin ja eläinten hyvinvointilain 60 § mukaisiin tarkastuksiin. Koska alueella päivystää koko ajan kaksi praktikkoeläinlääkärää, on omalle asiakkaalle tehtävät eläinsuojelutarkastukset pystytty minimoimaan.

Vuodelle 2025 suunnitellut maidontuotantotilojen hygientarkastukset saatiin melko hyvin tehtyä. Vuonna 2025 Kuopioon tehtiin 22 kpl (81 % toteuma) ja YT-alueelle 24 kpl (104 % toteuma), yhteensä 46 kpl (92 % toteuma) maidontuotantotilojen hygientarkastuksia.

Taulukko 9: Eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonnan käyntimäärät vuonna 2023 - 2025 yhteistoiminta-alueella ja Kuopiossa

	2023			2024			2025		
	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta
	Epäilyyn perustuvat	Vuositarastukset		Epäilyyn perustuvat	Vuositarastukset		Epäilyyn perustuvat	Vuositarastukset	
Yhteistoiminta-alue	133	0	36	167	13	36	129	9	39
Kuopio	179	0	53	239	25	53	242	9	34
Yhteensä	312	0	89	406	38	89	371	18	73
Yhteensä	312		89	444		89	389		73

1.2 Eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkäripalveluiden laatu ja määrä olivat kysyntään nähden riittävät. Myös terveydenhuoltopalveluita ja ei-kiireellisiä, perustason pieneläinpalveluita on voitu tarjota pääosin kysyntää vastaavasti. Kaikki vakituiset praktikkovirat on saatu täytettyä, mutta sijaisten saatavuudessa äkillisiin pidempiin poissaoloihin on välillä ollut haasteita mikä on ajoittain aiheuttanut kuormittumista vakituksille viranhaltijoille.

Alueella on jonkin verran myös yksityisiä eläinlääkäripalveluita, erityisesti terveydenhuollossa ja pieneläinpalveluissa. Yksityiset palvelut vähentävät kunnaneläinlääkäreiden työmäärää niissä kunnissa, joissa on tarjolla sekä yksityinen että kunnallinen palvelu. Kunnaneläinlääkäreiden työmäärä vaihtelee jonkin verran eri toimipisteiden kesken. Töitä on vuonna 2025 pyritty tasaamaan myös toimipisteiden välillä. Myös yhteinen potilasohjelma KliniQ on edesauttanut potilastyön tasaamista eri vastaanottojen välillä tarvittaessa.

Toimipisteverkoston arvioinnille ei tällä hetkellä ole ollut tarvetta, mutta mikäli eteen tulisi esim. jonkun muun yksittäisen vastaanoton lakkauttaminen, niin käytettävissä on kuntakohtaiset käyntimäärät usean vuoden ajalta. Yhteisvastaanottojen myötä sivutoimipisteiden eläinlääkäritarvetta muokataan käyntimäärien ja kyseisen kunnan tarpeiden mukaan.

Suurelänpäivystyksessä on yksi päivystysalue ja kaksi päivystyspiiriä, jolloin alueella päivystää kaksi eläinlääkärinä yhtä aikaa. Pienelänpäivystys on eriytetty koko yhteistoiminta-alueella. Pienelänpäivystyksen järjestää Kuopion kaupunki, joka ostaa sen yksityiseltä toimijalta, tällä hetkellä Evidensia Savon Murre eläinsairaala.

Kaikki kunnan palveluksessa olevat eläinlääkärit täyttävät eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 16.2 §:n ja -asetuksen (VnA 1031/2009) 2 §:n mukaiset vaatimukset. Eläinlääkintähuollon henkilöstölle laadittiin koulutussuunnitelma vuodelle 2025. Kukin eläinlääkintähuollon työntekijä osallistui keskimäärin noin 8,1 koulutuspäivään vuodessa.

Taulukko 10: Eläinlääkärikäyntien määrät yhteistoiminta-alueella ja Kuopiossa vuosina 2023 – 2025

	Eläinlääkärikäynnit 2023					Eläinlääkärikäynnit 2024					Eläinlääkärikäynnit 2025				
	pieneläimet		suureläimet			pieneläimet		suureläimet			pieneläimet		suureläimet		
	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys
YT-alue	4235	10	1468	84	485	3894	1	1367	117	467	3789	7	1368	108	501
Kuopio	2862	13	2263	157	518	2482	5	1972	197	515	2439	8	1809	206	557
Yht.	7097	23	3731	241	1003	6376	6	3339	314	982	6228	15	3177	314	1058
Yhteensä	7120		4975			6382		4635			6243		4549		

Tervon kunnan tuottamat eläinlääkäripalvelut Kuopion alueelle:

Pienelän	Pienelän päivystys	Suurelän	Suurelän päivystys
518	45	286	48